

Centraal Bureau voor de Statistiek
Keten Economische Statistieken

Aan: **Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen**
Van: **Bureau Kredo**
Onderwerp: **Iv3 plausibiliteitstoetsen vanaf 1e kwartaal 2010**
Datum: **23 maart 2010**

Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

Aanleiding

Het CBS toetst de plausibiliteit van de Iv3 kwartaal- en jaarrekeninggegevens op basis van vijf plausibiliteitstoetsen. Met ingang van het eerste kwartaal 2010 verandert de manier waarop het eindoordeel tot stand komt, zoals ook gecommuniceerd via de Iv3 circulaire van 29 juni 2009. Met deze nota wordt u nogmaals geïnformeerd over de wijze van toetsen en de totstandkoming van het eindoordeel.

Totstandkoming eindoordeel

Vanaf het eerste kwartaal 2010 moet elke toets afzonderlijk voldoende zijn. Het gewogen gemiddelde komt hiermee te vervallen. Ook het oordeel twijfelachtig komt hiermee te vervallen.

Toetsen op betrouwbaarheid en interne consistentie

De toetsen zijn vooral gericht op de betrouwbaarheid van het EMU-saldo en de interne consistentie van de gegevens. Ze geven geen volledig uitsluitsel over de volledigheid of de juiste waarde van de gegevens.

Hieronder wordt de inhoud en de exacte berekeningswijze van de toetsen weergegeven.

Referentiewaarde

Bij de toetsen 1, 2, 4 en 5 wordt gebruikgemaakt van een specifieke referentiewaarde, het zgn. *lastenjaartotaal*. Dit lastenjaartotaal is gebaseerd op het totaal aan lasten op categorie 1 t/m 4 (kolommen) in de betrokken periode, met uitzondering van de lasten op de vorderingen en schulden (regels in de verdelingsmatrix).

Voor deelgemeenten en stadsdelen is dit lastenjaartotaal gebaseerd op het totaal aan lasten op categorie 1 t/m 4 plus categorie 6.3 (kolommen) in de betrokken periode, eveneens met uitzondering van de lasten op de vorderingen en schulden (regels in de verdelingsmatrix).

Centraal Bureau voor de Statistiek Keten Economische Statistieken

Bij de berekening van de referentiewaarde speelt de positie in de verdelingsmatrix dus een rol. De mutaties op categorie 1 t/m 4 op de financiële balansposten worden niet meegenomen bij de berekening van het lastenjaartotaal. De financiële balansposten betreffen de volgende posten: A1311 t/m A1332, A221 t/m A29, P131 t/m P136 en P211 t/m P29. Let wel, de post A1333 ('Bijdragen aan activa in eigendom van derden') wordt wel meegenomen.

Voor de omrekening van de totale lasten in de betrokken periode naar het lastenjaartotaal wordt de volgende methode gebruikt:

Kwartaal	Lastenjaartotaal
1 ^e	'lasten cat. 1 t/m 4' * 4
2 ^e	'lasten cat. 1 t/m 4' * 2
3 ^e	'lasten cat. 1 t/m 4' * 4/3
4 ^e	'lasten cat. 1 t/m 4' * 1

De 5 toetsen

Hieronder worden de vijf toetsen toegelicht. Bij iedere toets wordt een afwijking berekend als percentage van de referentiewaarde. Dit afwijkingpercentage geeft een indicatie van de afwijking ten opzichte van de gewenste situatie.

1. Saldo niet-financiële transacties gelijk aan het saldo financiële transacties

Op basis van het dubbel-boekhoudprincipe (journaalposten) dient elke niet-financiële mutatie gepaard te gaan met een financiële tegenpost. Hiernaast kan het voorkomen dat financiële transacties tegengeboekt worden met andere financiële transacties of dat er correcties plaatsvinden. Steeds geldt echter dat er altijd evenwicht behoort te bestaan tussen de niet-financiële transacties en de financiële transacties. Deze toets vergelijkt het saldo van de niet-financiële transacties en die van de financiële transacties.

Het saldo van de niet-financiële rekening (baten minus lasten) wordt berekend door de saldi van de categorieën 1 t/m 4 op te tellen, het saldo van categorie 2.2 daarop in mindering te brengen (verrekening binnen de lopende rekening) en het saldo van categorie 6.2.1 er bij op te tellen (verrekening tussen de lopende en de kapitaalrekening). Bij de deelgemeenten en stadsdelen wordt ook het saldo van categorie 6.3 meegerekend. Het saldo van de financiële rekening (lasten minus baten) is het saldo van de financiële categorieën (5.x). Dit allemaal ongeacht de positie in de verdelingsmatrix (exploitatie, balans, kostenplaatsen).

Het absolute verschil tussen beide saldi wordt in procenten uitgedrukt van het bovengenoemde lastenjaartotaal:

Centraal Bureau voor de Statistiek
Keten Economische Statistieken

$$Afwijking_1 = \frac{|\sum_i (baten_i - lasten_i) - \sum_j (lasten_j - baten_j)|}{|Lastenjaartotaal|} \times 100\%$$

Waarbij: $i = \text{cat. 0 t/m 4} + \text{cat. 6.2.1 excl. cat. 2.2}$

$j = \text{cat. 5}$

Voor deelgemeenten en stadsdelen geldt:

$i = \text{cat. 0 t/m 4} + \text{cat. 6.2.1} + \text{cat. 6.3 excl. cat. 2.2}$

Deze formule levert de procentuele afwijking t.o.v. de gewenste situatie op.

Deze toets krijgt een oordeel volgens onderstaand schema:

Voldoende: $0\% \leq Afwijking_1 \leq 1\%$

Onvoldoende: $Afwijking_1 > 1\%$

2. Financiële balansmutaties alleen met categorie 5 en categorie 6.3

Volgens de voorschriften kunnen de mutaties op de financiële balansposten (regels in de verdelingsmatrix) alleen maar worden weergegeven in combinatie met de onderdelen van categorie 5 of categorie 6.3, zowel lasten als baten (de kolommen in de matrix). Het gebruik van andere categorieën op deze financiële balansposten is dus niet juist.

In deze toets wordt voor iedere financiële balanspost (regels in de matrix) in eerste instantie de som van de (absolute waarden van de) baten en lasten van alle foutief ingevulde categorieën berekend (d.w.z. de categorieën 0 t/m 4 en 6, exclusief categorie 6.3).

Dit wordt voor de volgende posten berekend:

Vaste activa (A1311, A1312, A1313, A1321, A1322, A1323, A1331, A1332)

Vlottende activa (A221, A222, A223, A224, A225, A23, A29)

Vaste passiva (P131, P132, P133, P134, P135, P136, P137, P138)

Vlottende passiva (P211, P212, P213, P29)

De som van deze waarden voor alle financiële balansposten samen wordt vergeleken met de referentiewaarde.

$$Afwijking_2 = \frac{\sum_f \sum_i |baten_{fi}| + |lasten_{fi}|}{|Lastenjaartotaal|} \times 100\%$$

Waarbij: $i = \text{cat. 0 t/m 4} + \text{cat. 6 (exclusief cat. 6.3)}$

$f = \text{Financiële balansposten: A1311, A1312, A1313, A1321, A1322, A1323, A1331, A1332, A221, A222, A223, A224, A225, A23, A29, P131, P132, P133, P134, P135, P136, P137, P138, P211, P212, P213, P29}$

Deze formule levert de procentuele afwijking t.o.v. de gewenste situatie op.

Deze toets krijgt een oordeel volgens onderstaand schema:

Voldoende: $0\% \leq Afwijking_2 \leq 1\%$

Onvoldoende: $Afwijking_2 > 1\%$

3. Aansluiting tussen balansmutaties in de matrix en de verandering van de balansstanden

Bij deze toets wordt voor iedere balanspost bekeken of de balansmutaties, zoals opgenomen in de verdelingsmatrices, aansluiten op het verschil tussen de ultimo- en primostanden.

Dit wordt voor de volgende posten berekend:

Vaste activa (A1311, A1312, A1313, A1321, A1322, A1323, A1331, A1332)

Vlottende activa (A221, A222, A223, A224, A225, A23, A29)

Vaste passiva (P131, P132, P133, P134, P135, P136, P137, P138)

Vlottende passiva (P211, P212, P213, P29)

Om te beoordelen in hoeverre de balansmutaties aansluiten op de ultimo- en primostanden, worden de volgende formules toegepast:

Voor de activa: (Ultimostand -/- Primostand) -/- (mutatie lasten -/- mutatie baten).

Voor de passiva: (Ultimostand -/- Primostand) -/- (mutatie baten -/- mutatie lasten).

Vanuit het balansstandenoverzicht Vanuit de verdelingsmatrix, cat 0 t/m 6

Om tot één oordeel voor de gehele toets te komen worden de afwijkingen *per* balanspost (regels in de matrix) bij elkaar opgeteld. Door het bij elkaar voegen van de afwijkingen ontstaat een situatie waarbij balansposten met een ‘kleine’ omvang minder sterk in het eindoordeel zullen meewegen dan balansposten met ‘grote’ omvang. Relatief kleine verschillen hebben daardoor minder invloed op het eindoordeel.

De berekening gaat op de volgende manier¹:

$$Afwijking_{-3} = \frac{\sum_f |(ultimo_f - primo_f) - (saldo\ mutaties_f)|}{0,5 \cdot \sum_f (|primo_f| + |ultimo_f|)} \times 100\%$$

Waarbij: f = Financiële balansposten: A1311, A1312, A1313, A1321, A1322, A1323, A1331, A1332, A221, A222, A223, A224, A225, A23, A29, P131, P132, P133, P134, P135, P136, P137, P138, P211, P212, P213, P29

In woorden omschreven:

- *Het verschil tussen de ultimo en primostanden moet gelijk zijn aan het saldo van de mutaties in de matrix.*
- *De toegestane afwijking wordt bepaald a.d.h.v. het gemiddelde van de primo- en ultimo-stand.*

Deze formule levert de procentuele afwijking t.o.v. de gewenste situatie op.

¹ *Indien de primostand niet is ingevuld, wordt aangenomen dat deze nul is. Als de ultimostand niet ingevuld is, wordt aangenomen dat deze ook nul is.*

Centraal Bureau voor de Statistiek Keten Economische Statistieken

Deze toets krijgt een oordeel volgens onderstaand schema:

Voldoende:	0% <= Afwijking_3 <= 1%
Onvoldoende:	Afwijking_3 > 1%

Indien de beginbalans in de Iv3-rapportage niet is ingevuld (vooral aandachtspunt bij het 1^e kwartaal) wordt bovenstaande berekening niet uitgevoerd. Deze toets krijgt dan het oordeel **onvoldoende**.

4. Invulling categorie 0

Categorie 0.0 (zowel lasten als baten) is een begrotingscategorie. In de realisatiecijfers hoort deze categorie niet ingevuld te zijn. Bij de toets wordt berekend welk totaalbedrag (absolute waarde) er op categorie 0.0 ingevuld is. Deze som wordt weer vergeleken met het lastenjaartotaal:

$$Afwijking_4 = \frac{|Lasten\ categorie\ 0.0| + |Baten\ categorie\ 0.0|}{|Lastenjaartotaal|} \times 100\%$$

Deze formule levert de procentuele afwijking t.o.v. de gewenste situatie op.

Deze toets krijgt een oordeel volgens onderstaand schema:

Voldoende:	0% <= Afwijking_4 <= 1%
Onvoldoende:	Afwijking_4 > 1%

5. Interne verrekeningen zijn sluitend

Interne verrekeningen dienen in evenwicht te zijn, aangezien elke 'interne' last een overeenkomstige 'interne' baat heeft die op hetzelfde moment geboekt moet worden. Gelijkheid tussen de lasten en baten van interne verrekeningen is de consistentie die bij de vijfde toets bekeken wordt. Daartoe wordt per verrekenecategorie het verschil berekend tussen de interne lasten en de interne baten. Onder interne verrekeningen worden de volgende posten verstaan:

* Cat. 2.2

* Cat. 2.3

* Cat. 6.0

* Cat. 6.1

* Cat. 6.2 \Rightarrow De subonderdelen 6.2.1 en 6.2.2 worden gezamenlijk bekeken.

* Cat. 6.3 \Rightarrow Bij de deelgemeenten en stadsdelen wordt 6.3 buiten beschouwing gelaten.

Om tot één oordeel voor de gehele toets te komen worden de afwijkingen *per* interne verrekenecategorie bij elkaar opgeteld. Bij deze toets gelden dezelfde opmerkingen als bij toets 3. Op deze wijze hebben relatief grote posten een grotere invloed. Het absolute verschil op de verrekenecategorieën wordt in procenten uitgedrukt van het lastenjaartotaal:

Centraal Bureau voor de Statistiek
Keten Economische Statistieken

$$Afwijking_{-5} = \frac{\sum_i |Interne\ lasten_i - Interne\ baten_i|}{|Lastenjaartotaal|} \times 100\%$$

Waarbij: $i = \text{cat. 2.2 / 2.3 / 6.0 / 6.1 / 6.2 / 6.3}$

Voor deelgemeenten en stadsdelen geldt:

$i = \text{cat. 2.2 / 2.3 / 6.0 / 6.1 / 6.2}$

Deze toets krijgt een oordeel volgens onderstaand schema:

Voldoende: $0\% \leq Afwijking_{-5} \leq 1\%$

Onvoldoende: $Afwijking_{-5} > 1\%$

Totstandkoming eindoordeel

Op basis van de bovenstaande 5 toetsen en de bijbehorende berekeningen komt voor elke toets een oordeel tot stand: voldoende of onvoldoende. Is één toets onvoldoende, dan is het eindoordeel onvoldoende.